



Uşaqaların erkən inkişafı alt proqramı

2022-ci il üçün sosial reabilitasiya və uşaqalara qayğı
üzrə dövlət proqramının təsdiqlənməsi haqqında

Proqramın istifadəçisi kimdir?



Pediatr/ailə həkimi, nevropatoloq və ya digər həkim- ixtisasçı tərəfindən aşkar edilmiş inkişaf mərhələlərinin geriliyi, məhdud imkanlar və ya bununla əlaqədar risk daşıyan doğulandan 7 yaşa qədər olan uşaq (7 yaşın tamamlandığı ay da daxil olmaqla, 7 yaşa qədər ən azı 8 ay qalmış), bu tibbi forma №IV-100 / a ilə sübut olunmalıdır. (Dövlət proqramının əlavəsində verilmiş ICD-10 diaqnozu ilə)



Proqrama qoşulmaq üçün lazımdır:



Qeydiyyatlıq və Himayəçilik orqanının adına yazılmış ərizə, bu ərizə proqramdan istifadə etmək istəyən şəxs, həmçinin onun qanuni nümayəndəsi tərəfindən təqdim edilə bilər. Ərizə yaşayış yeri üzrə Qeydiyyatlıq və Himayəçilik orqanının rayon şöbəsinə verilə bilər;



Qanuni nümayəndəsinin şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin (şəxsiyyət vəsiqəsi və ya pasportun) surəti;



Qanuni nümayəndə olarsa- təsdiq edən sənəd və onun surəti, himayəçilik olarsa- himayəçilik müqaviləsi;



Uşağın doğum haqqında şəhadətnaməsinin surəti;



Uşağın sağlamlıq vəziyyəti haqqında arayış (Tibbi sənəd – Forma №IV-100/a). №IV-100/a forması proqramna qoşulmazdan əvvəl 30 təqvim günündən tez olmayaraq alınır.

Qeyd: Proqrama qoşulduğunuz halda, Qeydiyyatlıq və Himayəçilik orqanı proqramdan istifadə etmək üçün lazım olan vauçeri sizə verəcəkdir. Sosial işçiniz sizə vauçerdən istifadə şərtləri və xidmət təminatçısı təşkilatlar haqqında məlumat verəcəkdir.

Xidmət göstərmə standartları

proqramın məqsədi: Erkən müdaxilə xidmətlərinin göstərilməsi yolu ilə sağlamliq imkanları məhdud olan, inkişaf problemləri olan və ya belə risk altında olan uşaqların inkişafını stimullaşdırmaq, məktəbəqədər və ya ümumi təhsilə inklüzivliyi və sosial inteqrasiyanı təşviq etmək, uşaqların və ailələrin səlahiyyətlərinin artırılması, məhdudyyətlərin və imtinanın qarşısının alınması.

Proqrama daxildir:

- » Doğulduqdan 3 yaşa qədər və zərurət yarandıqda yeddi yaşa qədər inkişaf pozuntuları olan və ya bu baxımdan risk altında olan uşaqların qiymətləndirilməsi, xidmətlərin planlaşdırılması və təbii mühitə çatdırılması. Müəyyən edilmiş uşaqların koqnitiv, motor, kommunikativ və emosional inkişafının təşviqi, inkişaf geriləmələrinin qarşısının alınması, tərki edilmənin qarşısının alınması, həmçinin uşaqların tərbiyəsi və inkişafı sahəsində valideynlərin maarifləndirilməsi və gücləndirilməsi.
- » **Təşkilat uşaqlar və valideynlərlə qrup işləri (ayda ən çox 2 qrup işi) planlaşdırdığı hallar istisna olmaqla, ailə mühitində valideynlərin/ əsas qayğı göstərənlərin iştirakı ilə 3 yaşadək uşaqlara təbii mühitdə xidmət göstərmək aşağıdakı tədbirləri əhatə edir:**
- » Aşağıdakı məsələlərdə valideynlik bacarıqlarının inkişafı: uşağa qulluq; Gigiyena; yemək; yatmaq; Oyun və digər gündəlik fəaliyyətlər; Müsbət valideynlik; Uşağın hərtərəfli inkişafına kömək etmək; Ailənin sağlam fəaliyyətinin təşviqi;
- » Zəruri hallarda uşağın əlavə diaqnostikasının zəruriliyi barədə tərbiyəçilərə məlumat vermək və yönləndirmək;
- » Lazım gəldikdə digər mövcud proqramlara qoşulmasına dəstək;

- » Valideynləri/qanuni qəyyumları/əsas qayğı göstərənləri/himayəçiləri zorakılığın formaları və uşaq hüquqları haqqında məlumatlandırmaq, zəruri hallarda vaxtında reaksiya verilməsini təmin etmək;
- » Doğuşdan sonrakı stressi aşkar etmək, uşağa diaqnoza uyğunlaşmaqda kömək etmək və lazım olduqda müvafiq xidmətlərə müraciət etmək;
- » Uşağın uşaq bağçasına qəbulundan 6 ay əvvəl keçid prosesinə başlamaq;
- » Uşaq bağçasında tam iştirak və inkluziyanı dəstəkləmək üçün mütəxəssisin yanına baş çəkmək, uşağın güclü tərəfləri və ehtiyacları haqqında tərbiyəçiləri məlumatlandırmaq, fərdi tədris proqramının hazırlanmasında iştirak etmək və uşağın qrup fəaliyyətlərinə qoşulmasına kömək etmək, lazım gəldikdə bağça əməkdaşları və valideynlər /qanuni qəyyumlar /əsas qayğı göstərənlər /himayəçilər arasında ünsiyyət qurmaq;
- » Əgər uşaq bir neçə xidmətə qoşulubsa, xidmətlər arasında ünsiyyəti təmin etmək;
- » 3 yaşadək uşaqlarla təbii mühitdə fərdi vizitlərdən başqa, lazım gəldikdə valideynlərin də iştirakının məcburi olduğu kiçik qruplarda qrup işlərinin (ayda ən çox 2 qrup işi) vaxtaşırı planlaşdırıb həyata keçirilməsi;
- » Qrupda uşaqların və valideynlərin cütlüklərinin maksimum sayı 5 olur, bu cütlüklərlə ən azı bir peşəkar və ya bir peşəkar və bir parapeşəkar işləyir, qrup vizitləri planlaşdırılan və həyata keçirilən zaman uşağın inkişaf və ehtiyaclarının nəzərə alınması vacibdir, qrupa qoşulan uşaqların yaşları arasında fərq 12-dən çox olmamalıdır;
- » **3-5 yaş arası uşaqların mərkəzə vizitləri mümkündür (xidmət təminatçısı təşkilatın imkanlarını və istifadəçilərin valideynlərinin/qanuni qəyyumlarının/ əsas qayğı göstərənlərinin/himayəçilərinin istəyini nəzərə alaraq) , təşkilat tərəfindən uşaqlar və onların valideynləri ilə planlaşdırılmış qrup işləri (ayda ən çox 4 qrup işi) və fərdi vizitlər çərçivəsində aşağıdakı tədbirlərdən başqa:**



- » Valideynlərə / qanuni qəyyumlara / əsas qayğı göstərənlərə / himayəçilərə uşağın yaş xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq müsbət davranışının formalaşmasında dəstək olmaq;
- » Lazım olduqda kiçik qruplarda işləmək. Uşağın müstəqilliyini inkişaf etdirmək üçün valideynlərin qrup işinə cəlb edilməsi məcburi deyil;
- » İstifadəçilərin xidmətə qoşulmasından (başlamasından) bir il (12 ay) ərzində, valideyn/qanuni nümayəndə/ əsas qayğı göstərən/ himayəçi ilə təbii mühitdə (daha çox evdə/bağçada) işləmək, xidmətə qoşulduğu (başladığı) ikinci ildən isə istifadəçilərin mərkəzə vizitləri mümkündür (xidmət təminatçısı təşkilatın imkanlarını və istifadəçilərin valideynlərinin/qanuni qəyyumlarının/əsas qayğı göstərənlərinin/himayəçilərinin istəyini nəzərə alaraq) , təşkilat tərəfindən uşaqlar və onların valideynləri ilə planlaşdırılmış qrup işləri (ayda ən çox 4 qrup işi) və fərdi vizitlər çərçivəsində aşağıdakı tədbirlərdən başqa:
- » Valideynlərin / qanuni qəyyumların / əsas qayğı göstərənlərin / himayədarların zəruri bilik və bacarıqlarının inkişafına kömək etmək, uşaqların məktəbəqədər və akademik hazırlığını, sosial və özünütəşkilat bacarıqlarını inkişaf etdirmək, müxtəlif dərəcələrə və ya idman fəaliyyətlərinə cəlb etmək;
- » Əgər uşaq bir neçə xidmətə qoşulubsa, xidmətlər arasında ünsiyyəti təmin etmək;
- » Qrupda uşaqların və valideynlərin cütlüklərinin maksimum sayı 5 olur, bu cütlüklərlə ən azı bir peşəkar və ya bir peşəkar və bir parapeşəkar işləyir, qrup vizitləri planlaşdırılan və həyata keçirilən zaman uşağın inkişaf və ehtiyaclarının nəzərə alınması vacibdir, qrupa qoşulan uşaqların yaşları arasında fərq 12-dən çox olmamalıdır;
- » Uşağın müstəqilliyini inkişaf etdirməyə dəstək olmaq üçün valideynlərin qrup işində iştirakı məcburi deyil. (ayda ən azı 4 qrup işi);
- » Uşağın fərdi inkişaf planını həyata keçirmək üçün valideynin / himayəçinin təlimi (müvafiq bacarıqların inkişafı və xüsusi qayğı təlimi daxil olmaqla);

- » Erkən müdaxilə Standartında müəyyən edilmiş müddət ərzində uşağa göstərilən xidməti davam etdirmək, dayandırmaq və ya onu başqa xidmətə göndərmək üçün uşağın və onun ətraf mühitinin yenidən qiymətləndirilməsi. Qiymətləndirməyə əsaslanan nəticə istifadəçinin şəxsi işində saxlanılır;
- » 5 yaşının tamamlandığı ay xidmətdə iştirak edən bütün istifadəçilər üçün ayda maliyyələşdirilən xidmətlərin (ziyaretlərin) maksimum sayı 8-dir. Xidmətin başlanmasından sonra bir il ərzində 5 yaşdan 7 yaşının tamamlandığı aya qədər istifadəçilər üçün ayda maliyyələşdirilən xidmətlərin maksimum sayı 8, qoşulduğu ikinci il ərzində isə 6-dır.
- » Uşağın və ailənin erkən inkişaf proqramını asanlıqla tərk etməsinə və standartla müəyyən edilmiş müddət ərzində təhsil müəssisəsinə (uşaq bağçası və ya məktəb) cəlb edilməsinə kömək etmək. Ailə və yeni xidmət nümayəndələri ilə birlikdə proqramı tərk etməzdən 6 ay əvvəl keçid planı hazırlanmalıdır.

Hansı halda xidmət dayandırılır?

- » Ardıcıl olaraq 2 ay ərzində vauçerin istifadə edilməməsi, müvafiq qurumun fəaliyyətinin müvəqqəti dayandırılması halları (bu bərdə təminatçı ən azı 1 ay əvvəl uşağın qanuni nümayəndəsini/himayəçisini, agentliyi və nazirliyi xəbərdar etməlidir) istisna olmaqla, vauçerin avtomatik ləğvi ilə nəticələnenək;
- » Vauçerin ləğv edilməsi haqqında qərarı Qəyyumluq və Himayəçilik orqanı qəbul edir



Qeydiyyat diaqramı



Tibbi forma 100 almaq üçün qeydiyyatda olduğunuz yerin pidiatrina müraciət edin, o sizi həkim-ekspertə yönləndirəcək. Tibbi forma götürmək prosedurdan və müvafiq sığorta paketindən asılı olaraq bəzi hallarda pulsuz ola bilər.



Təqaüd vəsiqəsi,sağlamlıq **imkanları məhdud statusu**, tibbi ekspertiza keçirmə hüququ olan tibb müəssisələri tərəfindən verilir. Ən yaxın tibb müəssisəsinin ünvanını öyrənmək üçün 111 nömrəli pulsuz uşaq dəstəyi qaynar xəttinə zəng edin

Vauçer

Sadalanan formaları hazırladıqdan sonra proqramda nəzərdə tutulmuş digər sənədlərlə birlikdə İnsan **Alveri Qurbanlarına Yardım üzrə Dövlət Agentliyinə + (995 32) 2 39 53 11** müraciət edin. Vauçer üçün ərizə yerində yazılır.

Tez-tez verilən suallar:

1. Regionumda uşaqların erkən inkişaf proqramının təminatçılarını necə tapım?

Pulsuz uşaqlara yardım qaynar xətti - 111

İnsan Alveri Qurbanlarına Yardım üzrə Dövlət Agentliyinin xətti+ (995 32) 2 39 53 11

Onlayn platforma: <https://www.sheaghe.ge/ka>

Qaynar xətt: 0 800 900 902

2. Əgər pediatr mənim uşağımı vacib hesab etdiyim həkim-ekspertə yönləndirməsə kimə müraciət edim?

Pulsuz uşaqlara yardım qaynar xətti - 111

Gürcüstanın Xalq Müdafiyyəçisinin qaynar xətti: 14 81

3. Regionumda sağlamlıq imkanları məhdud statusunu almaq üçün hansı müəssisəyə müraciət edim?

Pulsuz uşaqlara yardım qaynar xətti - 111

Onlayn platforma: <https://www.sheaghe.ge/ka>

qaynar xətt: 0 800 900 902

4. Erkən inkişaf proqramının vauçeri mənim üçün dayandırılırsa kimə müraciət edim?

İnsan Alveri Qurbanlarına Yardım üzrə Dövlət Agentliyinin xətti+ (995 32) 2 39 53 11

5. Uşağımın ailə və ya sağlamlıq vəziyyətinə görə 2 ay müddətində erkən inkişaf proqramının xidmətindən istifadə edə bilməyəcəyini bilsəm kimə müraciət etməliyəm?

İnsan Alveri Qurbanlarına Yardım üzrə Dövlət Agentliyinin xətti+ (995 32) 2 39 53 11

6. Uşağımın erkən inkişaf proqramına qoşulması gecikirsə və ya vauçerlə nəzərdə tutulan xidmət verilmirsə kimə müraciət edə bilərəm?

İnsan Alveri Qurbanlarına Yardım üzrə Dövlət Agentliyinin xətti+ (995 32) 2 39 53 11

Pulsuz uşaqlara yardım qaynar xətti - 111

Gürcüstanın xalq müdafiyyəçisinin qaynar xətti: 14 81

Qeyd: Bələdiyyələrin maliyyələşdirdiyi bir neçə gündüz mərkəzləri var. Ətraflı məlumat üçün yerli bələdiyyə ilə əlaqə saxlayın.



MAC GEORGIA

QKHŞ “Mac” 2008-ci ildə əsası qoyulan qeyri- hökumət təşkilatıdır. Təşkilatın məqsədi sağlamlıq imkanları məhdud olan uşaqlara, yetkinlərə və onların ailələrinə kömək etməkdir.

Kavsadze küçəsi N3, Tiflis 0179

+995 32 197 378

Ödənişsiz qaynar xətt: 0 801 200 202